

SYMPOSIUM RIO+10 IN BELGIË

De kloof tussen verbintenissen en beleid

Op 14 juni 2001 organiseerde de FRDO het symposium Rio+10 in België: de kloof tussen verbintenissen en beleid. Met dit symposium had de raad een dubbele bedoeling: naar voren brengen wat volgens zijn leden de belangrijkste hinderpalen zijn om duurzame ontwikkeling in België in de praktijk te brengen en voorstellen ter verbetering formuleren. In de voormiddag luisterden de zowat tweehonderd deelnemers onder meer naar een opmerkelijke toespraak van Prins Filip, de erevoorzitter van de FRDO, en naar staatssecretaris Deleuze. In de namiddag bespraken vier werkgroepen de politieke, economische, culturele en maatschappelijke hinderpalen voor duurzame ontwikkeling. Ze formuleerden ook beleidsvoorstellen om de kloof tussen verbintenissen en beleid te verkleinen. Minister Vande Lanotte hield de slottoespraak. Tijdens de komende maanden zal de FRDO de resultaten van het symposium benutten in het kader van de voorbereiding van de Wereldtop over Duurzame Ontwikkeling. Die top van de Verenigde Naties vindt plaats in Johannesburg in september 2002, tien jaar na de Rio-conferentie over milieu en ontwikkeling. FRDO-Info publiceert alvast enkele krachtlijnen en uittreksels uit de toespraken.

Prins Filip, de erevoorzitter van de FRDO, wees om te beginnen op de enorme materiële welvaart die de Europese Unie vandaag heeft bereikt en op de mogelijkheden van de mens om zich te ontplooiën. Maar hij voegde er onmiddellijk aan toe dat dit ons niet blind mag maken voor twee grote problemen. "Het eerste probleem is sociaal. Mondiaal bekeken is de verdeling alles behalve rechtvaardig. ... Het tweede probleem is ecologisch. We hebben te weinig oog gehad voor de steeds grotere druk die productie en consumptie leggen op de draagkracht van de aarde." Volgens Prins Filip betekent het vooruitzicht van een toenemende wereldbevolking die meer consumeert dat ook de druk op het milieu zal verhogen. Dat houdt een enorme uitdaging voor de komende jaren in. Een groter bewustzijn van de gevolgen van onze niet-duurzame levensstijl voor de komende generaties is noodzakelijk.

Sinds 1992, toen de Verenigde Naties hun conferentie over milieu en ontwikkeling organiseerden, hebben veel nationale en internationale overheden, ondernemingen, maatschappelijke organisaties en wetenschappelijke instellingen duurzame ontwikkeling in hun opdracht

en beleidsplannen ingeschreven. "Maar de kloof tussen beleidsintenties en de realiteit, tussen woord en daad is nog steeds bijzonder groot", stelde Prins Filip. En "eigenlijk is dit niet zo verwonderlijk". De FRDO-erevoorzitter haalde daarvoor twee redenen aan. "Ten eerste kan men zich de vraag stellen of de definitie van duurzame ontwikkeling niet te algemeen is om tot concrete actie te leiden." Ten tweede is "duurzame ontwikkeling ... een complex begrip. Het is niet eenvoudig om de economische, sociale en ecologische aspecten van een probleem geïntegreerd te benaderen". In de toekomst zal een geïntegreerde en mondiale benadering echter hoe langer hoe meer nodig zijn. "Niemand, noch in de derdewereldlanden, noch in het rijke noorden, kan ontsnappen aan de dramatische gevolgen van een verdere verwaarlozing van het milieu, van een niet-duurzame levensstijl. Niemand mag zeggen: duurzame ontwikkeling, dat is niet voor mij."

We hebben te weinig oog gehad voor de steeds grotere druk die productie en consumptie leggen op de draagkracht van de aarde.

Prins Filip, erevoorzitter FRDO

Inzet van iedereen

Prins Filip benadrukte dat voor duurzame ontwikkeling de inzet van iedereen nodig is, op de eerste plaats van de overheid. "Regeringen en parlementen kunnen zeker duurzame ontwikkeling bevorderen door strategieën te ontwikkelen, wetten af te kondigen en internationale overeenkomsten te bekrachtigen". Met de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling creëerde België trouwens als een van de eerste landen een institutioneel kader voor duurzame ontwikkeling.

Overheidsinspanningen voor duurzame ontwikkeling zijn niet enkel op nationaal maar ook op wereldvlak nodig. "Maar zonder een beroep op de burgermaatschappij, zonder de persoonlijke betrokkenheid van alle burgers, zullen de resultaten tegenvallen." Alle belanghebbenden of "stakeholders" hebben een rol te spelen. Maar liefst tien van de veertig hoofdstukken van Agenda 21 gaan daarover.

De *niet-gouvernementele organisaties* hebben sinds 1992 hun rol nog versterkt. Prins Filip

verwees naar het voorbeeld van FUNDECOR. Deze organisatie uit Costa Rica kreeg de Internationale Koning Boudewijnprijs voor Ontwikkelingswerk 2000 voor haar acties voor de bescherming en het duurzaam beheer van tropische wouden. De *ondernemingen* kunnen tot duurzame ontwikkeling bijdragen onder meer door minder grondstoffen te gebruiken, door energie te besparen en door afval in de productie te hergebruiken. Samen met ondernemersorganisaties moeten de *vakbonden* zoeken naar nieuwe vormen van duurzame productie en ze moeten ook hun leden voor duurzame ontwikkeling gevoelig maken. *Consumentenorganisaties* hebben eveneens een rol. De verbruikers kunnen duurzaam geproduceerde goederen vragen en zo deze producten aanmoedigen. Ten slotte werken heel wat *onderzoekers* aan onderzoeksprojecten inzake duurzame ontwikkeling.

Al deze groepen zijn vertegenwoordigd in de FRDO. Volgens zijn erevoorzitter heeft de raad "in een korte tijd duidelijk zijn nut bewezen als adviesorgaan en als overlegplatform tussen de

overheid en vertegenwoordigers van de burgermaatschappij". Hij benadrukte in dit verband dat duurzame ontwikkeling met belangenconflicten gepaard gaat. "Elke beslissing in de richting van duurzame ontwikkeling vergt een afweging tussen economische, ecologische en sociale overwegingen. Een open en opbouwende dialoog tussen stakeholders, zoals die in de raad plaatsvindt, draagt bij tot het streven naar oplossingen met zoveel mogelijk winnaars en zo weinig mogelijk verliezers."

Prins Filip besloot zijn toespraak met enkele beschouwingen over mensenrechten. "Duurzame ontwikkeling nodigt ons ... uit om over het begrip mensenrechten na te denken. Rechten die niet alleen mijn rechten zijn, maar ook die van mijn buur en van de toekomstige generaties. ... Wij zullen de zaak van de mensenrechten vooruithelpen als we bereid zijn de universele draagwijdte van onze daden tegenover de natuur onder ogen te zien, ... als we nadenken over de gevolgen van onze daden voor de hele mensheid." Dit doen, is blijk geven van burgerzin.

Een open en opbouwende dialoog tussen stakeholders, zoals in de FRDO, draagt bij tot oplossingen met zoveel mogelijk winnaars en zo weinig mogelijk verliezers.

De gevolgen van onze daden voor de natuur en de hele mensheid onder ogen zien, is blijk geven van burgerzin.

Prins Filip, erevoorzitter FRDO

Regeringsprioriteiten

Er is geen alternatief voor het protocol van Kyoto, dat een eerste stap is om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

***Staatssecretaris voor
Energie en Duurzame Ontwikkeling,
Olivier Deleuze***

De staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling, Olivier Deleuze, belichtte de prioriteiten inzake duurzame ontwikkeling tijdens het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2001. Het dossier van de klimaatveranderingen staat voor Deleuze voorop. De afspraken uit het Kyoto-protocol vormen een eerste stap om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Politiek en juridisch is deze stap uiterst belangrijk en kan hij de weg bereiden voor verdergaande verminderingen in de toekomst. De staatssecretaris verwees ook naar de strategie voor duurzame ontwikkeling van de Europese Unie. Hier wil België in de eerste plaats de besluiten van de Europese raad van Göteborg uitvoeren en de strategie concretiseren. In dit proces zal de burgermaatschappij ruim kunnen participeren. België zal tijdens de volgende maanden ook werken aan Europese standpunten ter voorbereiding van de top van Johannesburg.

Op de FRDO-website (> publicaties > studiedagen) vindt u de volledige toespraken van Prins Filip, minister Vande Lanotte en staatssecretaris Deleuze en ook nog enkele andere teksten van het symposium Rio+10.

Vice-eerste minister en minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie, Johan Vande Lanotte, hield de slottoespraak op het symposium Rio+10. Hij behandelde onder meer enkele beleidslijnen en ontwerpmaatregelen die tot zijn bevoegdheid behoren. In verband met zijn eerste bevoegdheid, de federale begroting, had de minister het over "het inbouwen van een perspectief duurzame ontwikkeling in de beleidsvoorbereiding". Hierdoor moet in de toekomst een

heroriëntering mogelijk zijn van beschikbare begrotingsmiddelen naar programma's en projecten inzake duurzame ontwikkeling. Voorts pleitte de minister voor een "motivering ... vanuit het aspect duurzame ontwikkeling" en een evaluatie van nieuwe initiatieven bij de begrotingscontrole. Hij vestigde ook de aandacht op de jaarlijkse substantiële stijging van de middelen voor ontwikkelings-samenwerking. Inzake maatschappelijke integratie, het tweede onderwerp dat onder zijn verantwoordelijkheid valt, wees hij op het "nationaal actieplan inzake armoede en sociale insluiting". Inzake zijn derde bevoegdheid, sociale economie, stelde hij dat ook die een plaats heeft binnen de duurzame ontwikkeling. Het gaat onder meer om initiatieven om bepaalde maatschappelijke groepen aan het arbeidsproces te laten participeren. Tot slot brak minister Vande Lanotte een lans voor een lokale Agenda 21. Voor een groot deel van de bevolking blijft duurzame ontwikkeling immers behoorlijk abstract. Het lokale niveau is het best geschikt om duurzame ontwikkeling concreet te maken en om de bevolking erbij te betrekken. ■

In de voorbereiding van de begroting kan een perspectief duurzame ontwikkeling worden ingebouwd.

***Vice-eerste minister en
minister van Begroting,
Maatschappelijke Integratie
en Sociale Economie,
Johan Vande Lanotte***

WERKGROEPEN

De werkgroepen bereiden de adviezen van de FRDO voor. Deze groepen hebben ook een forumfunctie: ze organiseren bijvoorbeeld studiedagen om de discussie over duurzame ontwikkeling te bevorderen.

De werkgroep *energie en klimaat* bespreekt momenteel de vrijwillige overeenkomsten tussen overheid en ondernemingen in het kader van het klimaatbeleid. Voor eind oktober zal de groep ook een advies formuleren over het nationaal klimaatplan.

De werkgroep *federaal plan* organiseerde samen met de werkgroep *internationale betrekkingen* het symposium over Rio+10 in België. Voordien formuleerde de groep een advies over de strategie voor duurzame ontwikkeling van de Europese Unie.

De ad-hocwerkgroep *genetisch gewijzigde organismen* (GGO's) organiseerde eind maart een seminarie over GGO's, derde wereld en wetenschappelijk onderzoek. Momenteel legt de groep de laatste hand aan een advies over GGO's en derde wereld.

De werkgroep *internationale betrekkingen* bereidt een advies voor over de defederalisering van de Belgische ontwikkelings-samenwerking. Daarnaast is de groep ook besprekingen gestart over de strategienota's in het kader van de directe bilaterale samenwerking, waarover de FRDO volgens de wet over de Belgische internationale samenwerking zijn advies moet geven.

De werkgroep *productnormen* formuleerde de voorbije maanden

diverse adviezen in verband met productnormen. Ook het advies over het *groenboek geïntegreerd productbeleid* van de Europese Commissie werd door deze groep voorbereid.

De werkgroep *sensibilisatie en communicatie* werkt aan de voorbereiding van een tweede draagvlakenquête over duurzame ontwikkeling (de eerste werd in 1999 in opdracht van de FRDO verricht).

De werkgroep *wetenschappelijk onderzoek duurzame ontwikkeling* werkte een advies uit over het witboek van de Europese Commissie *Strategie voor een toekomstig beleid voor chemische stoffen*. Voor het einde van 2001 zal de groep een advies voorbereiden over indicatoren voor duurzame ontwikkeling. ■

NIEUWE PUBLICATIES

zes adviezen, jaarverslag 2000 en voorstellingsfolder

De algemene vergadering van de FRDO keurde zowel op 24 april als op 22 mei 2001 drie adviezen goed:

- Advies over gevaarlijke stoffen en preparaten (27ste aanpassing EU-richtlijn);
- Advies over meetmethoden voor het loodgehalte van benzines en het zwavelgehalte van gasolie-diesel;
- Advies over de strategie voor duurzame ontwikkeling van de Europese Unie;
- Advies over het *groenboek geïntegreerd productbeleid* van de Europese Commissie;
- Advies over het witboek van de Europese Commissie *Strategie voor een toekomstig beleid voor chemische stoffen*;
- Advies over tributyltin.

In mei keurde de raad ook nog zijn jaarverslag over 2000 goed en in juni verscheen een voorstellingsfolder.

U kunt deze documenten verkrijgen op het secretariaat van de FRDO. Alle publicaties staan ook op de website van de raad (<http://www.belspo.be/frdocfdd/>).

FRDO
Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling
Aduatukersstraat 71-75, 2de verdieping
B-1040 Brussel
Telefoon: +32-0-2 743 31 50
Fax: +32-0-2 743 31 59
E-mail: mail@frdo-cfdd.fgov.be
Website: <http://www.belspo.be/frdocfdd/>

De FRDO geeft adviezen aan de Belgische federale overheid over het beleid inzake duurzame ontwikkeling. De Raad organiseert ook activiteiten om het draagvlak voor duurzame ontwikkeling te vergroten.

Overname van artikelen uit *FRDO-Info* met bronvermelding is toegestaan

Gedrukt op chloorvrij gerecycleerd papier
Verantwoordelijke uitgever: Jan De Smedt